

Maximaal produceren met minimaal vreemd vermogen

Efficiënt boeren hebben Oscar en Petra Hoogenraad wel geleerd na hun emigratie naar Wallonië. Dankzij het streven naar een maximale financieringslast van één euro per kilogram melk overleefden ze een melkprijs van 18 cent en lukte het om de totale melkproductie in de bestaande stallen in tien jaar tijd meer dan te verdubbelen.

TEKST JAAP VAN DER KNAAP

‘Hier zou de stal moeten komen. Eén, twee, drie, vier...’ Met grote passen stapt Oscar Hoogenraad de breedte van de toekomstige stal uit in het land. ‘Zo ongeveer moet het worden. Een zes-rijige stal met plaats voor vier robots en 200 ligboxen. De eerste stappen voor de vergunningaanvraag hebben we gezet. In het financieringsplan gaan we ervan uit dat we meteen opschalen van onze huidige 120 naar 190 koeien: we hebben ook de aankoop van een vrachtwagen met koeien begroot. Als je een stal bouwt, moet die ook meteen vol, dat is het meest efficiënt.’

Efficiëntie. Het woord valt met regelmaat in een gesprek met Oscar (41) en Petra (37) Hoogenraad. Efficiënt met geld en zeker ook met tijd omgaan hebben ze afgelopen tien jaar wel geleerd. De jonge melkveehou-

ders kwamen niet met een grote som geld naar Arsimont, een klein dorp in het Belgische Wallonië. Kort na de start kregen ze te maken met een aantal aanloopproblemen. De overgenomen veestapel bleek een zware neosporabesmetting te hebben en dat zorgde voor een tegenvallende vruchtbaarheid in de veestapel. Daarnaast maakte een forse melkprijsdip het noodzakelijk dat ze op het scherp van de snede moesten boeren. ‘Het is een geluk dat we erdoor zijn gekomen, dat we hier altijd boer kunnen zijn’, zo stelt Petra na een aantal tropenjaren nuchter vast.

‘Ons geluk was, en is nog altijd, dat we niet overgefinancierd zijn. Toen we ons oriënteerden op emigratie in onder meer Denemarken, schrokken we van de bedragen die je daar kon lenen. Dat voelde echt niet goed. We hebben ervoor gekozen om te streven om

BEDRIJFSPROFIEL

naam	Oscar en Petra Hoogenraad
melk- en kalfkoeien	120 melk- en kalfkoeien
jongvee	80 stuks
grond in gebruik	90 hectare
melkproductie	9300 4,25 3,70

niet meer dan één euro per kilogram melk vreemd vermogen te lenen. Die grens geldt nu nog steeds.'

Niet bang voor overbezetting

In Nederland werkte Oscar eerst op diverse melkveebedrijven en later als vertegenwoordiger, toen hij Petra leerde kennen. Oscar had in zijn jeugd veel vrije tijd doorgebracht op het bedrijf van familie Kolff in Woudrichem en andere bedrijven in de omgeving, maar zelf een melkveebedrijf overnemen of beginnen in Nederland zat er niet in. Daarom startte een uitgebreide zoektocht in andere landen, tot Australië aan toe. Bijna hadden ze een bedrijf in Frankrijk gekocht, maar de vele pachtconstructies aldaar bleken toch een te grote belemmering. 'Een makelaar stelde voor om hier in Wallonië te gaan kijken. We hadden iets van: "Wat moeten we nu in België gaan zoeken?",' vertelt Petra. 'Maar toen we hier eenmaal waren en de mogelijkheden van de regio zagen, waren we om. Het quotum was met 50 cent per liter goedkoop, de bedrijfsgebouwen waren goed en we konden grond pachten met recht op eerste koop. Bovendien bleven we met 220 kilometer relatief dicht bij huis.'

In de eerste financieringsplannen werd ervan uitgegaan dat Petra buiten de deur zou blijven werken. Het bedrijf in Arsimont was een draaiend melkveebedrijf, er werd vijf ton quotum volgemolken op 34 hectare, dat moest Oscar in zijn eentje toch wel aankunnen. 'Een ideaal bedrijf bestaat niet, maar dit was een pri-

ma uitgangssituatie voor ons budget', aldus Oscar. Het uit werken gaan van Petra kwam er niet van, omdat alle arbeid nodig bleek om het bedrijf verder te ontwikkelen. De ventilatie werd aangepakt, alsook de ligboxen en de boxbedekking. De productie van 8000 kilo melk per koe werd dankzij een uitgekiend rantsoen van hard voeren al snel verhoogd naar 10.500 kilo. Overbezetting van boxen en voerhek werd daarbij niet geschuwd. 'Het gaat erom dat je zo veel mogelijk melk uit de bestaande gebouwen haalt. Daar waar de vorige eigenaar 5 ton vol molk, halen wij dit jaar 1,1 miljoen kilo melk uit dezelfde gebouwen', zo vertelt Oscar met enige trots.

Vanwege de overbezetting (er zijn 70 ligboxen voor 120 melk- en kalfkoeien) kunnen de hoogproductieve koeien in de zomer en de winter dag en nacht naar buiten. In de winter kunnen ze ook in een met stro ingestrooide sleufsilos rondlopen. 'Onze openluchtstal', grapt Petra, die daarna serieus vervolgt: 'Maar met deze extra ruimte houden we ze wel gezond, en dat is de basis voor een hoge productie.'

Melken met robot én melkstal

Met het toenemende aantal koeien en de komst van de kinderen groeide de arbeidsdruk. 'De 2x5 visgraatmelkstal heeft een lastige opstap voor de koeien en mede daardoor waren we dagelijks vier uur aan het melken. We wilden al langer een melkrobot, maar hikten aan tegen de investering. Toen Petra haar been

▲ De overbezetting zorgt voor druk bezochte ligboxen

▲ Een van de jerseykoeien die mag bewijzen hoe efficiënt ze is

Links van de sleufsilo's is de plek waar de nieuwe stal gebouwd moet gaan worden

brak, kwam die aanschaf in een stroomversnelling.' Een tweedehands Lely-robot melkt sinds tweeënhalft jaar de 70 hoogproductieve koeien. De overige 40 koeien gaan dagelijks twee keer door de melkstal. 'In de melkput is het altijd jagen, er is in die groep meer stress', zo is de ervaring van Petra. In de robotgroep leveren 2,6 melkingen en 34 kilo melk per koe een dagproductie van de robot op van 2350 kilo melk. Dat is ongeveer 8,5 ton melk per jaar en daarmee wordt de robot intensief benut. 'Als je een investering doet, moet je die maximaal benutten', zo wijst Oscar op het drukke koeverkeer rondom de robot. Overigens vindt Oscar een hoge melkproductie per koe niet leidend als maat voor een goede winstgevendheid.

'Het gaat om de kilogrammen vet en eiwit per koe per dag', en hij maakt melding van de huidige 9300 kilo melk met 4,25% vet en 3,70% eiwit aan gehalten die gemiddeld per koe worden geleverd. 'Ik streefde altijd naar 800 kilogram vet en eiwit per jaar, dat is 2200 gram per koe per dag.' Afgelopen jaar werd dat doel, op basis van de Waalse melkcontrole, met 792 kilo op een haar na gehaald. 'Ik denk dat we nu via meer eigen jongveeopfok en het fokken op hogere gehalten en probleemloze, oudere koeien, het streefdoel wel kunnen verleggen naar 2500 gram per koe', zo klinkt het nuchter.

Drie tot vier cent lagere melkprijs

Jarenlang werd een deel van de veestapel geïnsemineerd met Belgisch witblauw om zo via fokkerij de koefamilies die besmet waren met neospora, langzaam maar zeker uit het bedrijf te werken. 'Toen we er eenmaal achter waren dat zeventig procent van de veestapel besmet was met neospora, hebben we al het jongvee tot twaalf maanden dat positief testte, verkocht', zo legt Oscar uit. 'Daarna zijn we gaan selecteren in het melkvee en hebben we constant vaarzen gekocht, onder meer uit Nederland. En als vanzelfsprekend: de dieren die we kochten, moesten vrij zijn van ibv, bvvd en zeker ook negatief getest zijn voor neospora.' Dankzij dit strikte beleid lukte het toch om elk jaar weer meer melk te leveren, ook in de slechte melkjaren van 2008-2009.

In de laatste jaren van het melkquotum molken de gezamenlijke Waalse melkveehouders het nationale melkquotum niet vol, waardoor er geen superheffing betaald hoefde te worden. 'Je kon daardoor onbeperkt melk leasen en de leaseprijs was met 2 cent per kilo laag.' Maar helaas was de melkprijs in 2008 en 2009 dat ook. 'De melkprijs is hier altijd 3 tot 4 cent lager dan in Nederland, daar houden we rekening mee, maar 2008 en 2009 waren echt dramatische jaren', zo vertelt Oscar. 'Volgens de Waalse mentaliteit geldt dan: als de prijzen laag zijn, moet je minder gaan produceren. Terwijl wij dan juist de instelling hebben om meer te gaan melken om de kostprijs te verlagen', zo legt hij de gevolgde strategie uit.

‘Meer melk uit de gebouwen was noodzakelijk, omdat we in ons financieringsplan gerekend hadden met een melkprijs van 28 cent per kilo melk. Maar op het dieptepunt van de crisis kregen we maar 18 cent. Dat was wel een lastige periode. Het gaf wat lucht dat we toen een periode niet hebben afgelost.’

Gras levert het meeste op

Niet alleen in aantal koeien werd uitgebreid, ook het aantal hectare land dat bewerkt wordt, groeide gestaag naar 90 hectare nu. ‘Je kunt hier niet irrigeren en zeker in droge jaren zorgen extra hectares ervoor dat je voldoende voer kunt winnen’, legt Oscar uit. Hij hoopt nog op een vierde maaisnede deze herfst, maar de extreme droogte van 2018 is eigenlijk begin september dit jaar nog niet voorbij: het heeft er nog nauwelijks geregend. ‘We mogen bovendien maximaal 170 kilo stikstof per hectare aan mest uitrijden, ook daarvoor is voldoende land onder het bedrijf noodzakelijk. Maar omdat we hier vlak bij een akkerbouwgebied zitten, is de afzet van mest geen probleem.’

De 90 hectare wordt nu ingezet voor de teelt van gras, mais, tarwe, spelt, erwten en graszaad. ‘De spelt is voor het jongvee en wordt hier in de buurt door fokkers van Belgisch-witblauwdieren veel geteeld. Je hoeft het niet te pletten en je mengt het met brok. Het is goed voor de pensontwikkeling en onze kalveren nemen het snel op’, zo is de ervaring. Het rantsoen voor de koeien is zomer en winter geba-

seerd op een volledig stalrantsoen, waarbij het basisrantsoen voor vijftig procent uit kuilgras en vijftig procent uit snijmais bestaat.

Oscar en Petra hebben in een grote maaicombinatie voor en achter de trekker geïnvesteerd, waarmee ze 7,5 meter breed in een werkgang kunnen maaien. ‘Gras is misschien niet het gemakkelijkste gewas, maar het levert op onze heuvelachtige percelen wel het meeste op’, aldus Oscar. ‘Inmiddels hebben we wel een loonwerker met wie we goede afspraken kunnen maken, maar een tijd afspreken blijft hier in Wallonië lastig. Ik kan nu gaan maaien wanneer ik denk dat het het juiste moment is. En in de praktijk betekent dat eigenlijk altijd dat we de eerste in de regio zijn. Maar ik wil dan ook kwaliteitsgras winnen. We halen volgens de boekhoudkundige cijfers niet voor niets 5500 kilo melk uit ruwvoer.’

In de stal wijst Oscar op drie uit Denemarken afkomstige jersey's. ‘We wilden zelf wel eens ervaren hoe goed ze voer omzetten in melk. Onze ervaring is inmiddels dat ze enorm attent zijn en graag naar de robot gaan, maar dat ze in productie toch wel achterblijven ten opzichte van de holsteinkoeien. Van Petra mogen we dat stelletje eigenwijze koeien wel verkopen, maar ik wil graag nog zien wat ze in de volgende lactatie doen’, vertelt Oscar lachend. ‘Eigenlijk hebben we nog niet voldoende in beeld hoe efficiënt de jersey's nu echt zijn. En daar gaat het uiteindelijk wel om.’ |

▲
Vanaf linksboven met de klok mee:

De teelt van spelt voor het jongvee

De 2x5 melkstal voor de laagproductieve koeien

De robot melkt dagelijks 2350 kg melk

De bedrijfsgroei in beeld: steeds een melktank erbij